

ПРИНЦИПИ МІЖНАРОДНИХ КОМЕРЦІЙНИХ ДОГОВОРІВ УНІДРУА 2010*

ПРЕАМБУЛА

(Мета цих Принципів)

Ці Принципи встановлюють загальні правила для міжнародних комерційних договорів.

Вони повинні застосовуватись, коли сторони дійшли згоди про те, що їхній договір буде регулюватись цими Принципами.^(*)

Вони можуть застосовуватись, коли сторони погодились, що їхній договір буде регулюватись загальними принципами права, *lex mercatoria* або аналогічними положеннями.

Вони можуть застосовуватись, коли сторони не обрали право, яким буде регулюватись їхній договір.

Вони можуть застосовуватись для тлумачення або доповнення міжнародних уніфікованих правових актів.

Вони можуть застосовуватись для тлумачення або доповнення внутрішнього права держави.

Вони можуть слугувати як приклад для національних та міжнародних законодавців.

ГЛАВА 1 – ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

СТАТТЯ 1.1

(Свобода договору)

Сторони вільні вступати в договір і визначати його зміст.

СТАТТЯ 1.2

(Свобода форми)

У цих Принципах не міститься вимог стосовно того, щоб договір, заява чи будь-який інший правочин були здійснені або засвідчені у певній формі. Їхню дійсність може бути доведено у будь-який спосіб, в тому числі свідченнями свідків.

СТАТТЯ 1.3.

(Обов'язковість договору)

Дійсний договір є обов'язковим для сторін. Він може бути змінений або припинений тільки згідно з його умовами, або за домовленістю сторін, або в інший, передбачений цими Принципами спосіб.

(*) Сторони, які бажають, щоб їхній договір регулювався цими Принципами, можуть використовувати наступне положення з винятками або змінами: «Цей договір буде регулюватись Принципами УНІДРУА (2010) [за винятком статей...].»

Якщо сторони бажають, щоб їхній договір додатково регулювався правом певної держави, вони можуть використовувати наступне положення: «Цей договір буде регулюватись Принципами УНІДРУА (2010) [за винятком статей...], доповненими у разі необхідності правом [держави X]».

* © Білоус О.С. (переклад українською мовою Принципів Унідруа 2010)

СТАТТЯ 1.4

(Імперативні норми)

Принципи не повинні обмежувати застосування імперативних норм національного, міжнародного чи наднаціонального походження, які мають застосовуватися згідно з відповідними нормами міжнародного приватного права.

СТАТТЯ 1.5

(Виключення та зміна сторонами)

Сторони можуть виключити застосування цих Принципів, відступити від будь-яких положень або змінювати їх зміст, якщо цими Принципами не передбачено інше.

СТАТТЯ 1.6

(Тлумачення та доповнення Принципів)

(1) Під час тлумачення цих Принципів необхідно брати до уваги їхній міжнародний характер та мету, включаючи необхідність сприяти їх однозначному застосуванню.

(2) Питання, які входять до сфери цих Принципів, але прямо ними не врегульовані, по можливості мають бути вирішені відповідно до основоположних загальних принципів.

СТАТТЯ 1.7

(Добросовісність і чесне ведення справ)

(1) Кожна сторона зобов'язана діяти у відповідності до принципу добросовісності та чесно вести справи в міжнародній торгівлі.

(2) Сторони не мають права виключити чи обмежити такий обов'язок.

СТАТТЯ 1.8

(Несумісна поведінка)

Сторона не може діяти несумісно з тим розумінням, яке вона викликала в іншій стороні, якщо остання, розсудливо покладаючись на нього, своїми діями завдасть собі шкоди.

СТАТТЯ 1.9

(Звичаї та практика)

(1) Сторони зобов'язані будь-яким звичаєм, на який вони погодилися, та практикою, яку вони встановили між собою.

(2) Сторони зобов'язані будь-яким звичаєм, який є широко відомим та постійно застосовується у відповідній сфері міжнародної торгівлі сторонами, окрім випадків, коли застосування такого звичаю не буде розумним.

СТАТТЯ 1.10

(Повідомлення)

(1) У випадку, коли повідомлення є необхідним, воно може направлятися всіма засобами, прийнятними за даних обставин.

(2) Повідомлення є чинним, коли воно одержане особою, якій воно направляється.

(3) Для цілей частини (2) повідомлення вважається «одержаним» особою, якщо воно повідомляється їй усно чи доставляється у місце здійснення її підприємницької діяльності чи на її поштову адресу.

(4) Для цілей даної статті «повідомлення» включає заяву, вимогу, звернення чи будь-яке інше вираження наміру.

СТАТТЯ 1.11

(Визначення)

В цих Принципах

поняття «суд» включає арбітражний трибунал;

якщо сторона має більш ніж одне підприємство, то належним «підприємством» вважатиметься те, яке має найбільш тісний зв'язок із договором і його виконанням, з урахуванням обставин, що відомі сторонам або на які вони розраховували в будь-який час перед укладенням договору або під час його укладення;

«боржник» – це особа, яка повинна виконати зобов'язання, а «кредитор» – це особа, яка має право отримати виконання цього зобов'язання;

«письмова форма» означає будь-який вид повідомлення, що зберігає запис інформації, яка у ньому міститься, і може бути відтворене у формі, яка може бути прийнята людиною.

СТАТТЯ 1.12

(Обчислення строку, встановленого сторонами)

(1) Офіційні свята та неробочі дні, що припадають на період, який визначений сторонами як строк виконання будь-якої дії, включаються в цей строк.

(2) Проте якщо останній день строку є офіційним святом чи неробочим днем у місцезнаходженні підприємства сторони, яка має виконати будь-яку дію, строк продовжується до першого наступного робочого дня, якщо тільки обставини не вказують на інше.

(3) Належним вважається той часовий пояс, у якому знаходиться підприємство сторони, що встановлює строк, якщо тільки обставини не вказують на інше.

ГЛАВА 2 – УКЛАДЕННЯ ДОГОВОРУ І ПОВНОВАЖЕННЯ ПРЕДСТАВНИКІВ

РОЗДІЛ 1: УКЛАДЕННЯ ДОГОВОРУ

СТАТТЯ 2.1.1

(Спосіб укладення договору)

Договір може бути укладений шляхом акцепту оферти або шляхом такої поведінки сторін, яка є достатньою, аби свідчити про досягнення згоди.

СТАТТЯ 2.1.2

(Визначення оферти)

Пропозиція про укладення договору є офертою, якщо вона достатньо визначена і виражає намір оферента нести зобов'язання за договором у разі акцепту.

СТАТТЯ 2.1.3

(Скасування оферти)

- (1) Оферта набирає чинності з моменту її одержання адресатом оферти.
- (2) Оферту можна скасувати, навіть якщо вона є безвідкличною, в разі, якщо адресат оферти отримує повідомлення про скасування до або у момент отримання оферти.

СТАТТЯ 2.1.4

(Відкликання оферти)

- (1) Поки договір не укладений, оферта може бути відкликана, якщо повідомлення про таке відкликання одержано адресатом оферти до відправлення ним акцепту.
- (2) Але оферта не може бути відкликана:
  - (а) якщо у ній вказується шляхом встановлення конкретного строку для акцепту чи іншим чином, що вона є безвідкличною
  - (б) якщо її адресат мав достатні підстави розглядати цю оферту як безвідкличну, і адресат діяв, покладаючись на оферту.

СТАТТЯ 2.1.5

(Відхилення оферти)

Оферта втрачає чинність з моменту отримання оферентом повідомлення про відхилення.

СТАТТЯ 2.1.6

(Різновиди акцепту)

- (1) Заява чи інша поведінка адресата оферти, що вказує на його згоду на оферту, є акцептом. Мовчання чи бездіяльність самі по собі не є акцептом.
- (2) Акцепт набирає чинності з моменту одержання акцепту оферентом.
- (3) Якщо ж, відповідно до суті оферти, чи в результаті практики, що сторони встановили між собою, чи звичаю, адресат оферти може виразити згоду виконанням дії, не направляючи повідомлення про акцепт оференту, акцепт набирає чинності з моменту виконання такої дії.

СТАТТЯ 2.1.7

(Час на здійснення акцепту)

Оферта має бути акцептована в межах часу, визначеного оферентом, або, в разі, якщо такий строк не вказано, то в розумні строки відповідно до конкретних обставин, включаючи швидкість засобів зв'язку, обраних оферентом. Усна оферта має бути акцептована негайно, якщо тільки обставини не вказують на інше.

СТАТТЯ 2.1.8

(Акцептування протягом вказаного строку)

Строк для здійснення акцепту, визначений оферентом, починає свій перебіг з моменту відправлення оферти. Якщо інше не впливає з обставин, моментом відправлення оферти вважається час, що вказаний у оферті.

СТАТТЯ 2.1.9

(Акцептування із запізненням. Затримка при пересиланні)

(1) Акцептування із запізненням, тим не менш, є чинним, якщо offerent без невинуватої затримки інформує про це адресата offerти або направляє йому відповідне повідомлення.

(2) Якщо з повідомлення, що містить акцепт із запізненням, випливає, що воно було відправлено за таких обставин, які б за умов належного пересилання дозволяли надходження акцепту до offerента в межах визначеного строку, то такий акцепт із запізненням буде вважатися чинним, крім випадків, коли offerent без невинуватої затримки інформує адресата про те, що він вважає свою offerту нечинною.

СТАТТЯ 2.1.10

(Скасування акцепту)

Акцепт може бути скасовано, якщо повідомлення про скасування надходить offerенту до або в момент, коли акцепт мав би набрати чинності.

СТАТТЯ 2.1.11

(Акцепт, що містить зміни)

(1) Відповідь на offerту, яка має бути акцептом, проте містить додаткові умови, обмеження або інші зміни, вважається відмовою від offerти і повинна розцінюватися як зустрічна offerта.

(2) Проте відповідь на offerту, яка має бути акцептом, але містить зміни або додаткові умови, які несуттєво змінюють умови, викладені в offerті, вважається акцептом, крім випадків, коли offerent без невинуватої затримки заперечує проти таких змін. Якщо offerent не заперечує, умовами договору вважаються умови offerти зі змінами, що містяться в акцепті.

СТАТТЯ 2.1.12

(Письмові підтвердження)

Якщо в письмовому повідомленні, що має бути підтвердженням договору, яке було надіслано у розумний строк після укладення договору, містяться додаткові чи відмінні умови, то вони стають частиною договору, якщо тільки суттєво не змінюють договір або отримувач без невинуватої затримки не заперечив проти змін.

СТАТТЯ 2.1.13

(Укладання договору, яке залежить від погодження конкретних питань або дотримання визначеної форми)

Якщо в ході переговорів одна зі сторін наполягає на тому, що договір є неукладеним до погодження конкретних питань чи до дотримання визначеної форми, то такий договір вважається неукладеним, доки не буде досягнуто згоди з таких питань або дотримана така форма.

СТАТТЯ 2.1.14

(Договір з умовами, свідомо залишеними без погодження)

(1) Якщо сторони мають намір укласти договір, той факт, що вони свідомо залишають певну умову договору як таку, що буде погоджена протягом наступних

переговорів або визначена третьою особою, не є перешкодою для набрання договором чинності.

(2) На чинність договору не впливає той факт, що в подальшому:

(а) сторони не дійдуть згоди з приводу певної умови; або

(б) третя сторона не визначить цю умову,

якщо існує альтернативний спосіб визначення цієї умови, що є розумним за даних обставин, враховуючи наміри сторін.

СТАТТЯ 2.1.15

(Недобросовісні переговори)

(1) Сторона вільна проводити переговори та не несе відповідальності за недосягнення згоди.

(2) Проте сторона, яка веде переговори або їх перериває недобросовісно, несе відповідальність за збитки, завдані іншій стороні.

(3) Недобросовісним, зокрема, є початок або продовження стороною переговорів за відсутності наміру досягти згоди з іншою стороною.

СТАТТЯ 2.1.16

(Обов'язок конфіденційності)

Якщо інформація, надана однією зі сторін у процесі переговорів, визначена нею як конфіденційна, інша сторона зобов'язана не розголошувати її чи не використовувати її неналежним чином для власних цілей, незалежно від того, чи сторони вступають у договірні відносини в подальшому. В разі необхідності засіб правового захисту від порушення цього обов'язку може включати компенсацію, що базується на вигоді, отриманій іншою стороною.

СТАТТЯ 2.1.17

(Застереження про поглинання)

Договір, укладений в письмовій формі, що містить застереження про те, що він повністю охоплює узгоджені сторонами умови, не може оспорюватись чи доповнюватись через посилання на попередні заяви чи домовленості. Однак такі заяви чи домовленості можуть використовуватись для тлумачення письмового договору.

СТАТТЯ 2.1.18

(Визначена форма внесення змін)

Укладений у письмовій формі договір, який містить застереження про те, що будь-які узгоджені зміни чи припинення дії договору повинні здійснюватись у визначеній формі, не може бути змінений чи припинений іншим чином. Проте сторона через свою поведінку може бути позбавлена права посилатись на це застереження в тій мірі, в якій інша сторона розсудливо діяла, покладаючись на таку поведінку.

СТАТТЯ 2.1.19

(Договір із типовими умовами)

(1) Якщо одна сторона чи обидві сторони використовують типові умови при укладенні договору, застосовуються загальні правила укладення, передбачені статтями 2.1.20-2.1.22.

(2) Типові умови – це положення, заздалегідь підготовлені для загального і багаторазового використання однією зі сторін, та які фактично використовуються без переговорів з іншою стороною.

СТАТТЯ 2.1.20

(Неочікувані умови)

(1) Умова, яка входить до складу типових умов договорів, і має такий характер, що інша сторона не могла б розсудливо її передбачити, є недійсною, крім випадку, коли вона була прямо прийнята цією стороною.

(2) При визначенні того, чи має умова такий характер, слід враховувати її зміст, формулювання та спосіб викладення.

СТАТТЯ 2.1.21

(Конфлікт між типовими та нетиповими умовами)

У випадку конфлікту між типовою умовою та умовою, яка не є типовою, перевагу має остання.

СТАТТЯ 2.1.22

(Зіткнення проформ)

Якщо обидві сторони використовують типові умови договору і досягають згоди поза межами цих умов, договір буде вважатись укладеним на основі узгоджених умов та тих типових умов, які по суті є спільними, крім випадку, коли одна зі сторін завчасно або пізніше без невиправданої затримки чітко повідомить іншу сторону, що вона не має наміру бути зобов'язаною за таким договором.

РОЗДІЛ 2: ПОВНОВАЖЕННЯ ПРЕДСТАВНИКІВ

СТАТТЯ 2.2.1

(Сфера застосування даного Розділу)

(1) Цей Розділ регулює повноваження особи («представника») впливати на правовідносини іншої особи («принципала») з третьою особою шляхом укладення договору або вчинення дій, пов'язаних із договором, незалежно від того, чи діє представник від свого імені, чи від імені принципала.

(2) Він регулює лише відносини між принципалом або представником з однієї сторони та третьою особою з іншої.

(3) Він не регулює повноваження представника, надані йому відповідно до закону, або повноваження представника, призначеного органом державної чи судової влади.

СТАТТЯ 2.2.2

(Призначення і сфера повноважень представника)

(1) Надання повноважень принципалом представнику може бути прямо або непрямо виражене.

(2) Представник уповноважений здійснювати будь-які дії, необхідні за даних обставин для досягнення цілей, в зв'язку з якими повноваження були надані.

СТАТТЯ 2.2.3.

(Відкрите представництво)

(1) Якщо представник діє в межах своїх повноважень, і третя особа знала, або повинна була знати, що представник діє як представник, дії представника прямо впливають на правовідносини між принципалом і третьою особою, і жодних правовідносин між представником і третьою особою не виникає.

(2) Проте дії представника будуть впливати тільки на відносини між представником і третьою особою у випадку, якщо за згодою принципала представник стане стороною договору.

СТАТТЯ 2.2.4

(Приховане представництво)

(1) Якщо представник діє в межах своїх повноважень і третя особа не знала і не повинна була знати, що представник діяв в якості представника, дії представника впливатимуть лише на відносини між представником та третьою особою.

(2) Однак, коли такий представник, укладаючи договір із третьою особою від імені підприємства, представляє себе власником цього підприємства, третя особа, виявивши справжнього власника підприємства, може здійснювати щодо останнього ті ж права, які має по відношенню до представника.

СТАТТЯ 2.2.5

(Представник, що діє без повноважень або з перевищенням повноважень)

(1) Якщо представник діє без повноважень або з перевищенням повноважень, його дії не впливають на правовідносини між принципалом та третьою особою.

(2) Проте, якщо принципал змушує третю особу розсудливо вважати, що представник має право діяти від імені принципала і що представник діє в межах наданих йому повноважень, принципал не може посилається у відносинах із третьою особою на відсутність у представника повноважень.

СТАТТЯ 2.2.6

(Відповідальність представника, який діяв без повноважень чи з перевищенням повноважень)

(1) Представник, який діяв без повноважень чи з перевищенням повноважень, та який не отримав наступного схвалення принципала, має здійснити відшкодування збитків третій особі, яке б поставило третю особу в таке ж становище, в якому вона була б, якби представник діяв із повноваженнями чи не виходячи за їх межі.

(2) Однак представник не несе відповідальності, якщо третя особа знала чи повинна була знати про те, що представник не мав повноважень чи діяв із перевищенням повноважень.

СТАТТЯ 2.2.7

(Конфлікт інтересів)

(1) Якщо договір, укладений представником, має наслідком конфлікт інтересів представника з принципалом, про який третя особа знала або повинна була знати, принципал може відмовитись від договору. Право на відмову здійснюється відповідно до статей 3.2.9 та 3.2.11 - 3.2.15.

(2) Однак принципал не може відмовитись від договору в наступних випадках:

(а) якщо принципал погодився з конфліктом інтересів представника, чи знав, або повинен був знати про такий конфлікт; або

(б) якщо представник повідомив принципала про конфлікт інтересів, а останній не заперечив проти цього в розумний строк.

СТАТТЯ 2.2.8

(Передоручення)

Представник має непрямі повноваження на призначення замісника для виконання дій, вчинення яких було б нерозумно очікувати від самого представника. Норми даного Розділу застосовуються до передоручення.

СТАТТЯ 2.2.9

(Наступне схвалення)

(1) Правочин, укладений представником, який діє без повноважень або виходить за їхні межі, може бути в наступному схвалений принципалом. Після наступного схвалення правочин матиме такі самі наслідки, наче він був від початку укладений у межах повноважень.

(2) Третя особа, повідомивши принципала, може визначити розумний строк для наступного схвалення. Якщо принципал не дасть свого схвалення протягом такого строку, він не зможе зробити цього в подальшому.

(3) Якщо під час укладення представником правочину третя особа не знала і не могла знати про відсутність повноважень, вона може, в будь-який час до наступного схвалення, повідомивши принципала, заявити про свою відмову бути зобов'язаною цим схваленням.

СТАТТЯ 2.2.10

(Припинення повноважень)

(1) Припинення повноважень не впливає на третю особу, якщо тільки третя особа знала або повинна була знати про це.

(2) Незважаючи на припинення повноважень, представник уповноважений вчиняти дії, необхідні для попередження завдання шкоди інтересам принципала.

ГЛАВА 3 – ДІЙСНІСТЬ

РОЗДІЛ 1: ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

СТАТТЯ 3.1.1

(Питання, які не розглядаються)

Ця Глава не поширюється на питання відсутності дієздатності.

СТАТТЯ 3.1.2

(Дійсність простої домовленості)

Договір укладається, змінюється і припиняється за простою домовленістю сторін без будь-яких додаткових вимог.

СТАТТЯ 3.1.3

(Початкова неможливість виконання)

(1) Сам факт, що в момент укладення договору виконання взятого зобов'язання було неможливим, не впливає на дійсність договору.

(2) Сам факт, що в момент укладення договору сторона не мала права розпоряджатися майном, яке стосується договору, не впливає на дійсність договору.

СТАТТЯ 3.1.4

(Імперативний характер положень)

Положення щодо обману, погрози, суттєвої нерівнозначності та незаконності, які містяться у цій Главі, є імперативними.

РОЗДІЛ 2: ПІДСТАВИ ДЛЯ ВІДМОВИ ВІД ДОГОВОРУ

СТАТТЯ 3.2.1

(Визначення помилки)

Помилка – це неправильне припущення, що стосується фактів чи правових норм, які існують на момент укладення договору.

СТАТТЯ 3.2.2

(Істотна помилка)

Сторона може відмовитись від договору через помилку тільки, якщо в момент укладення договору помилка була настільки значною, що розсудлива особа в такій ситуації, будучи стороною, яка помилилася, уклала б договір на істотно інших умовах або не уклала б його взагалі, якби знала про дійсний стан речей, й

(а) інша сторона припустилася тієї самої помилки, або спричинила помилку, або знала чи повинна була знати про помилку, і неповідомлення сторони, яка помиляється, про помилку, суперечило б розумним комерційним стандартам чесного ведення справ, або

(б) інша сторона в момент відмови від договору не діяла розумно, покладаючись на договір.

(2) Однак сторона не може розірвати договір, якщо

(а) помилка виникла через її грубу необережність, або

(б) помилка стосується питання, щодо якого ризик виникнення помилки допускався або, зважаючи на обставини, ризик повинен був бути покладений на сторону, що припустилася помилки.

СТАТТЯ 3.2.3

(Помилка у вислові або при передачі)

Помилка, що виникла у вислові або при передачі заяви, вважається помилкою особи, від якої походить заява.

СТАТТЯ 3.2.4

(Засоби правового захисту у зв'язку з невиконанням)

Сторона не має права відмовитися від договору на підставі помилки, якщо обставини, на які вона посилається, допускають або могли допустити правовий захист у зв'язку з невиконанням.

СТАТТЯ 3.2.5

(Обман)

Сторона може відмовитися від договору у випадку, коли його укладення було спричинено оманливим представленням іншою стороною, включаючи формулювання або практику, чи оманливе замовчування обставин, які, згідно з розумними комерційними стандартами чесного ведення справ, вона повинна була б повідомити.

СТАТТЯ 3.2.6

(Погроза)

Сторона може відмовитися від договору, якщо він укладений внаслідок неправомірної погрози з боку іншої сторони, яка, зважаючи на обставини, є настільки безпосередньою та серйозною, що не залишає першій стороні розумної альтернативи. Зокрема, погроза вважається неправомірною, якщо дія чи бездіяльність, якими погрожували стороні, є самі по собі неправомірними чи неправомірним є їхнє використання як засобу укладення договору.

СТАТТЯ 3.2.7

(Суттєва нерівнозначність)

(1) Сторона може відмовитися від договору або окремої його умови, якщо на момент укладення договору весь договір або окрема його умова нечесно давали другій стороні занадто великі переваги. З-поміж інших обставин до уваги повинні братися:

(а) той факт, що одна сторона нечесно скористалася своєю перевагою над другою стороною, яка перебувала у залежності від неї, або у важкому економічному становищі, або ж мала надзвичайні потреби, або через її непередбачливість, незнання, недосвідченість і відсутність вміння ведення переговорів, а також

(б) характер і мета договору.

(2) На прохання сторони, яка має право відмовитися від договору, суд може змінити договір чи його умову так, щоб вони відповідали розумним комерційним стандартам чесного ведення справ.

(3) Суд може також змінити договір або його умову на прохання сторони, яка отримала повідомлення про відмову, за умови, що ця сторона одразу ж після отримання такого повідомлення повідомить іншу сторону про своє звернення до суду, до того, як інша сторона вчинить якісь дії, покладаючись на своє повідомлення про відмову. Відповідно застосовується стаття 3.2.10(2).

СТАТТЯ 3.2.8

(Треті особи)

(1) У випадку, якщо обман, погроза, суттєва нерівнозначність чи помилка сторони сталися з вини третьої особи, чи про які знала або повинна була знати третя особа, за дії якої несе відповідальність інша сторона, від договору можна відмовитися за тих же умов, якби така сторона сама вчинила перелічені вище дії чи сама знала, або повинна була знати про них.

(2) У випадку, якщо обман, погроза, суттєва нерівнозначність ставляться у вину третій особі, за чії дії інша сторона не несе відповідальності, від договору можна відмовитися, якщо дана сторона знала чи повинна була знати про обман,

погрозу чи нерівнозначність, або якщо вона під час відмови від договору не діяла розумно у відповідності з договором.

СТАТТЯ 3.2.9

(Підтвердження)

Якщо сторона, яка має право відмовитися від договору, прямо чи непрямо підтверджує договір після того, як почав збігати строк, наданий для повідомлення про відмову, відмова не допускається.

СТАТТЯ 3.2.10

(Втрата права на відмову)

(1) Якщо сторона має право на відмову від договору через помилку, але інша сторона бажає виконати чи виконує договір таким чином, як це розумілося стороною, яка має право на відмову, договір вважається укладеним на тих умовах, як вона їх зрозуміла. Інша сторона повинна зробити таку заяву або здійснити таке виконання одразу після того, як їй стало відомо, як саме стороною, що має право на відмову, розумівся договір, і до того, як ця сторона розсудливо почала діяти, покладаючись на власне повідомлення про відмову.

(2) Після такої заяви або виконання право на відмову від договору втрачається, а раніше надіслане повідомлення про відмову від договору втрачає чинність.

СТАТТЯ 3.2.11

(Повідомлення про відмову)

Право сторони на відмову від договору реалізується шляхом повідомлення іншої сторони.

СТАТТЯ 3.2.12

(Обмеження в строках)

(1) Повідомлення про відмову від договору повинно бути подано протягом розумного строку, враховуючи обставини, після того, як сторона, що відмовляється від договору, дізналась, або з моменту, коли вона не могла не знати про відповідні факти, або ж отримала можливість діяти на власний розсуд.

(2) Якщо сторона має можливість відмовитися від окремої умови договору відповідно до статті 3.2.7, то строк для подання повідомлення про відмову починає спливати з моменту, коли така умова заявлена іншою стороною.

СТАТТЯ 3.2.13

(Часткова відмова)

Якщо підстава для відмови від договору зачіпає лише окремі його умови, то наслідки відмови обмежуються лише цими умовами, окрім випадків, коли, зважаючи на обставини, нерозумно залишати в силі інші положення договору.

СТАТТЯ 3.2.14

(Зворотна сила відмови)

Відмова має зворотну силу.

СТАТТЯ 3.2.15

(Реституція)

(1) У випадку відмови від договору інша сторона може вимагати повернення всього, що вона надала за договором, або ж відносно тієї частини, якої стосується відмова, звісно, якщо ця сторона, у свою чергу, поверне все, що вона отримала згідно з договором або тієї його частиною, якої стосується відмова.

(2) Якщо повернення наданого в натурі неможливе або недоцільне там, де це розумно, повинна бути здійснена грошова виплата.

(3) Одержувач виконання, може не вчиняти грошову виплату, якщо неможливість повернення наданого в натурі спричинена іншою стороною.

(4) За витрати, які розумно були потрібні для того, щоб зберегти виконане за договором, може вимагатися компенсація.

СТАТТЯ 3.2.16

(Збитки)

Незалежно від того, чи мала місце відмова від договору, сторона, яка знала чи повинна була знати про підстави для такої відмови, несе відповідальність за збитки, завдані іншій стороні, з метою відновлення становища цієї сторони, яке існувало до моменту укладення цього договору.

СТАТТЯ 3.2.17

(Односторонні заяви)

Належним чином адаптовані положення цієї Глави застосовуються до будь-якого повідомлення про наміри, адресованого однією стороною іншій.

РОЗДІЛ 3: НЕЗАКОННІСТЬ

СТАТТЯ 3.3.1

(Договори із недотриманням імперативних норм)

(1) Якщо договір порушує імперативну норму національного, міжнародного чи наднаціонального походження, яка повинна бути застосована згідно зі статтею 1.4 цих Принципів, то наслідки порушення у договорі є такими, які чітко прописані даною імперативною нормою, якщо вони нею передбачені.

(2) Якщо імперативна норма прямо не передбачає наслідків порушення для договору, сторони мають право використати такі засоби правового захисту щодо договору, які будуть розумними за даних обставин.

(3) Визначаючи, що є розумним, потрібно, зокрема, взяти до уваги:

- (a) мету норми, яка була порушена;
- (b) коло осіб, для захисту яких існує норма;
- (c) будь-яку санкцію, що може бути застосована згідно із нормою, яка була порушена;
- (d) серйозність порушення;
- (e) чи сторона або сторони знали або ж повинні були знати про порушення;
- (f) чи необхідне порушення для виконання договору; а також
- (g) розумні очікування сторін.

СТАТТЯ 3.3.2

(Реституція)

(1) Якщо було вчинено виконання за договором, що порушує імперативну норму згідно із статтею 3.3.1, може бути застосована реституція, якщо це буде розумним за даних обставин.

(2) Визначаючи, що є розумним, потрібно брати до уваги критерії, зазначені у статті 3.3.1(3), належним чином їх адаптувавши.

(3) Якщо було застосовано реституцію, то, з належним адаптуванням, застосовується норма, встановлена у статті 3.2.15.

ГЛАВА 4 – ТЛУМАЧЕННЯ

СТАТТЯ 4.1

(Наміри сторін)

(1) Договір повинен тлумачитись відповідно до спільних намірів сторін.

(2) Якщо такий намір сторін неможливо встановити, то положення договору мають тлумачитись відповідно до того, як за таких самих обставин розсудливі люди, подібні до сторін, їх би розуміли.

СТАТТЯ 4.2

(Тлумачення заяв та іншої поведінки)

(1) Заяви та іншу поведінку сторони слід тлумачити відповідно до її наміру, якщо інша сторона знала або не могла не знати про цей намір.

(2) Якщо попередню частину статті неможливо застосувати, таку заяву чи іншу поведінку сторони слід тлумачити відповідно до значення, яке розсудлива людина, подібна до іншої сторони, передбачала б за таких самих обставин.

СТАТТЯ 4.3

(Важливі обставини)

При застосуванні статей 4.1 та 4.2 необхідно враховувати всі обставини, включаючи:

- (a) попередні переговори між сторонами;
- (b) практику, яка встановилась між сторонами;
- (c) поведінку сторін після укладення договору;
- (d) характер та мету договору;
- (e) значення, яке надається умовам і термінам у торгівлі;
- (f) звичаї.

СТАТТЯ 4.4

(Загальні посилання на договір або заяву)

Терміни та вирази мають тлумачитись у контексті всього договору або заяви, в яких вони вживаються.

СТАТТЯ 4.5

(Системне тлумачення)

Умови договору мають тлумачитись таким чином, щоб всім їм було надане значення, а не позбавлено значення яких-небудь з них.

СТАТТЯ 4.6

(Правило contra proferentem)

Якщо умови договору, запропоновані однією стороною, є незрозумілими, то тлумачення відбувається не на користь цієї сторони.

СТАТТЯ 4.7

(Лінгвістичні протиріччя)

Якщо договір складений двома або більше мовами і всі примірники мають однакову юридичну силу, то у разі виникнення суперечностей між варіантами тексту перевага надається тлумаченню на основі варіанту договору, який був прописаний найпершим.

СТАТТЯ 4.8

(Заповнення пропущених умов)

(1) Якщо у договорі сторони не узгодили певну умову, яка є важливою для визначення прав і обов'язків, то договір повинен бути доповнений умовою, яка є найбільш доцільною за даних обставин.

(2) При визначенні поняття «найбільш доцільної умови» повинні братися до уваги, з-поміж інших факторів, такі:

- (a) наміри сторін;
- (b) характер і мета договору;
- (c) добросовісність і чесне ведення справ;
- (d) розсудливість.

ГЛАВА 5 – ЗМІСТ, ПРАВА ТРЕТІХ ОСІБ ТА УМОВИ

РОЗДІЛ 1: ЗМІСТ

СТАТТЯ 5.1.1

(Прямі та непрямі зобов'язання)

Зобов'язання сторін за договором можуть бути прямо або непрямо виражені.

СТАТТЯ 5.1.2

(Непрямі зобов'язання)

Непрямі зобов'язання виникають з

- (a) характеру та мети договору;
- (b) практики, що склалася між сторонами, та звичаїв;
- (c) добросовісності та чесного ведення справ;
- (d) розсудливості.

СТАТТЯ 5.1.3

(Співпраця між сторонами)

Кожна сторона повинна співпрацювати з іншою стороною, коли таку співпрацю можна розумно очікувати для виконання зобов'язань такої сторони.

СТАТТЯ 5.1.4

(Обов'язок досягти певного результату. Обов'язок докласти максимальних зусиль)

(1) У випадках, коли зобов'язання сторони включає в себе обов'язок досягти певного результату, ця сторона повинна досягти такий результат.

(2) У випадках, коли зобов'язання сторони включає в себе обов'язок докласти максимальних зусиль при виконанні дій, ця сторона зобов'язана докласти такі зусилля, які б доклала подібна до неї розсудлива особа в таких же умовах.

СТАТТЯ 5.1.5

(Визначення змісту передбаченого обов'язку)

Визначаючи міру, в межах якої зобов'язання сторони включає в себе обов'язок докласти максимальних зусиль під час виконання або досягти певного результату, необхідно взяти до уваги, з-поміж інших факторів:

- (a) спосіб, в який обов'язок виражений в договорі;
- (b) договірну ціну та інші умови договору;
- (c) ступінь ризику, який зазвичай присутній при досягненні очікуваного результату;
- (d) здатності іншої сторони впливати на виконання зобов'язання.

СТАТТЯ 5.1.6

(Визначення якості виконання)

Якщо якість виконання не визначена в договорі та її не можна визначити з його змісту, сторона зобов'язана здійснити виконання розумної якості, не нижче середнього рівня за даних обставин.

СТАТТЯ 5.1.7

(Визначення ціни)

(1) Якщо в договорі не встановлюється ціна і не передбачено порядок її визначення, вважається, що сторони, за відсутності вказівки на протилежне, мали на увазі ціну, яка на момент укладення договору зазвичай встановлювалась на таке виконання за схожих обставин у відповідній сфері підприємницької діяльності, якщо ж такої ціни немає – то розумну ціну.

(2) Якщо ціна повинна бути визначена однією стороною, і таке визначення виявляється нерозсудливим, то, незважаючи на будь-які умови договору, вона має бути замінена розумною ціною.

(3) Якщо ціна встановлюється третьою особою і ця особа не може чи не бажає це зробити, повинна бути встановлена розумна ціна.

(4) Якщо ціна встановлюється шляхом посилання на фактори, які не існують, чи припинили існування, чи не можуть бути встановлені, замість них повинні братись до уваги найбільш схожі фактори.

СТАТТЯ 5.1.8

(Договір на невизначений строк)

Договір, укладений на невизначений строк, може бути припинений будь-якою стороною шляхом повідомлення, зробленого завчасно в розумний строк.

СТАТТЯ 5.1.9

(Угода про відмову від права вимоги)

- (1) Кредитор може відмовитись від свого права шляхом угоди з боржником.
- (2) Пропозиція про безвідплатну відмову від права вважається прийнятою, якщо боржник не відхилив пропозицію негайно після ознайомлення з нею.

РОЗДІЛ 2: ПРАВА ТРЕТІХ ОСІБ

СТАТТЯ 5.2.1.

(Договори на користь третіх осіб)

- (1) Сторони (боржник і кредитор) можуть надавати шляхом прямої або непрямой згоди право третій особі («бенефіціару»).
- (2) Наявність та зміст права бенефіціара по відношенню до боржника визначаються згодою сторін і залежать від умов та обмежень, які передбачені у договорі.

СТАТТЯ 5.2.2

(Визначення третьої особи)

Бенефіціар має бути визначений у договорі в достатній мірі, але не обов'язково повинен існувати в момент укладення договору.

СТАТТЯ 5.2.3

(Застереження про виключення та обмеження)

Вручені бенефіціару права включають у себе право скористатися застереженням у договорі, яке виключає або обмежує відповідальність бенефіціара.

СТАТТЯ 5.2.4

(Заперечення)

Боржник може висунути проти бенефіціара такі ж заперечення, які він може висунути проти кредитора.

СТАТТЯ 5.2.5

(Відкликання)

Сторони можуть змінити або відкликати права, надані бенефіціару за договором, до того як бенефіціар прийняв їх або вчинив дії, будучи впевненим, що такі права йому надані.

СТАТТЯ 5.2.6

(Відмова)

Бенефіціар може відмовитися від наданого йому права.

РОЗДІЛ 3: УМОВИ

СТАТТЯ 5.3.1

(Види умов)

Якщо договір чи договірне зобов'язання обумовлене настанням у майбутньому неозначеної події, тоді договір чи договірне зобов'язання набуває чинності

лише у випадку настання такої події (відкладальна умова) або ж із її настанням припиняється (скасувальна умова).

СТАТТЯ 5.3.2

(Наслідки умов)

Якщо сторони не домовилися про інше:

(а) відповідний договір або ж договірне зобов'язання набирає чинності після настання відкладальної умови;

(б) відповідний договір або ж договірне зобов'язання припиняється у разі настання скасувальної умови.

СТАТТЯ 5.3.3

(Втручання у здійснення умов)

(1) Якщо сторона запобігла настанню умови, що суперечить обов'язку добросовісності та чесного ведення справ або ж обов'язку співпрацювати, ця сторона не може посилається на факт ненастання умови.

(2) Якщо сторона спричинила настання умови, що суперечить обов'язку добросовісності та чесного ведення справ або ж обов'язку співпрацювати, ця сторона не може посилається на факт настання умови.

СТАТТЯ 5.3.4

(Обов'язок зберігати права)

Розраховуючи на настання умови, сторона не може, всупереч обов'язку діяти добросовісно і чесно вести справи, вчинити так, щоб зашкодити правам іншої сторони на випадок здійснення умови.

СТАТТЯ 5.3.5

(Реституція у випадку настання скасувальної умови)

(1) У разі настання скасувальної умови застосовуються належним чином адаптовані положення щодо реституції, встановлені у статтях 7.3.6 і 7.3.7.

(2) Якщо сторони погодилися, що скасувальна умова має зворотну силу, то застосовуються належним чином адаптовані положення про реституцію, встановлені у статті 3.2.15.

ГЛАВА 6 – ВИКОНАННЯ

РОЗДІЛ 1: ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО ВИКОНАННЯ ДОГОВОРУ

СТАТТЯ 6.1.1

(Строк виконання)

Сторона повинна виконати свої зобов'язання:

(а) якщо термін виконання встановлений або його можна визначити з договору – в цей термін;

(б) якщо строк встановлений або його можна визначити з договору – в будь-який час у межах цього строку, якщо тільки обставини не вказують на те, що інша сторона має право обирати інший строк виконання;

(с) в будь-якому іншому випадку – в межах розумного строку після укладення договору.

СТАТТЯ 6.1.2

(Одноразове виконання або виконання частинами)

У випадках, передбачених статтею 6.1.1(b) чи (с), сторона повинна виконати свої зобов'язання за один раз, якщо таке виконання може бути здійснене за один раз і обставини не свідчать про інше.

СТАТТЯ 6.1.3

(Часткове виконання)

(1) Кредитор може відхилити пропозицію часткового виконання, якщо настав строк виконання, безвідносно до того, чи така пропозиція супроводжується запевненням про виконання решти зобов'язання, якщо тільки кредитор не має законного інтересу так вчинити.

(2) Додаткові витрати, понесені кредитором у зв'язку з частковим виконанням, покладаються на боржника, не обмежуючи застосування будь-якого іншого засобу правового захисту.

СТАТТЯ 6.1.4

(Порядок виконання)

(1) В тій мірі, в якій сторони можуть виконати зобов'язання одночасно, вони зобов'язані виконати його одночасно, якщо тільки обставини не вказують на інше.

(2) В тій мірі, в якій виконання лише однією зі сторін потребує певного періоду часу, така сторона зобов'язана здійснити виконання першою, якщо обставини не вказують на інше.

СТАТТЯ 6.1.5

(Дострокове виконання)

(1) Кредитор може відхилити дострокове виконання, крім випадків, коли він не має законного інтересу так вчинити.

(2) Прийняття стороною дострокового виконання не впливає на строк виконання її зобов'язання, якщо такий строк був встановлений незалежно від виконання зобов'язання іншою стороною.

(3) Додаткові витрати, понесені кредитором у зв'язку з достроковим виконанням, покладаються на боржника, не обмежуючи застосування будь-якого іншого засобу правового захисту.

СТАТТЯ 6.1.6

(Місце виконання)

(1) Якщо місце виконання не вказане чітко в договорі, або не може бути визначене, виходячи з його змісту, сторона зобов'язується виконати:

(а) грошове зобов'язання – у місці здійснення діяльності кредитором;

(б) будь-яке інше зобов'язання – у місці здійснення діяльності боржником.

(2) Сторона зобов'язана покривати за власний рахунок збільшення витрат на непередбачуване виконання зобов'язання, що спричинено зміною місця здійснення діяльності такої сторони, незалежно від умов, указаних при укладенні договору.

СТАТТЯ 6.1.7

(Платіж чеком або іншим способом)

(1) Платіж може бути здійснено будь-яким способом, що зазвичай використовується у діловому обороті в місці здійснення платежу.

(2) Тим не менше, якщо кредитор, відповідно до частини (1) або за власною згодою, приймає чек, будь-яке інше платіжне доручення чи зобов'язання сплатити, вважається, що він прийняв його лише за умови, що по ньому буде здійснена оплата.

СТАТТЯ 6.1.8

(Здійснення платежу шляхом переказу грошових коштів)

(1) У разі, якщо кредитором не було чітко вказано окремого рахунку, платіж може бути здійснено шляхом переказу грошових коштів до будь-якої фінансової установи, що зазначалась кредитором як така, в якій є його рахунок.

(2) У разі здійснення платежу шляхом переказу зобов'язання боржника вважається виконаним тоді, коли переказ до фінансової установи кредитора набирає чинності.

СТАТТЯ 6.1.9

(Валюта платежу)

(1) Якщо грошове зобов'язання виражене у валюті, іншій, ніж валюта місця платежу, воно може бути сплачене боржником у валюті місця платежу, крім випадків, якщо:

(а) валюта не є вільноконвертованою

чи

(б) сторони домовилися, що платіж повинен бути здійснений лише у валюті, у якій виражене грошове зобов'язання.

(2) Якщо для боржника є неможливим здійснити платіж у валюті, в якій виражене грошове зобов'язання, кредитор може вимагати сплати у валюті місця платежу навіть у випадку, передбаченому пунктом (1)(б).

(3) Платіж у валюті місця платежу має бути здійснений відповідно до прийнятного курсу валют, який там превалює у час, коли зобов'язання має бути виконане.

(4) Однак якщо боржник не сплатив у час, коли платіж мав бути здійснений, кредитор може вимагати платежу відповідно до прийнятного курсу валют, що превалює або в час, коли платіж мав бути здійснений, або у час фактичного платежу.

СТАТТЯ 6.1.10

(Невизначеність валюти)

Якщо грошове зобов'язання не виражене у певній валюті, платіж має бути здійснений у валюті місця здійснення платежу.

СТАТТЯ 6.1.11

(Вартість виконання)

Кожна сторона несе собівартість затрат на виконання своїх зобов'язань.

СТАТТЯ 6.1.12

(Відносність платежів)

(1) Боржник, який має кілька грошових зобов'язань щодо одного і того ж кредитора, під час платежу може визначити, до якого саме боргу відноситься даний платіж. Проте платіж передусім покриває будь-які витрати, далі – належні проценти, і в останню чергу – основне грошове зобов'язання.

(2) Якщо боржник не робить такого уточнення, кредитор має право протягом розумного строку після платежу вказати боржнику, до якого саме зобов'язання відноситься такий платіж, за умови, що зобов'язання чинне і не оспорюється.

(3) За відсутності порядку віднесення платежів відповідно до частин (2) та (3), платіж вважається віднесеним до того зобов'язання, яке задовольняє одну з таких вимог:

- (a) зобов'язання, яке вже є чинним або перше набирає чинності;
- (b) зобов'язання, за яким кредитор має найменше забезпечення виконання;
- (c) зобов'язання, яке є найбільш обтяжливим для боржника;
- (d) зобов'язання, яке виникло першим.

Якщо жоден з даних критеріїв не може бути застосованим, платіж відноситься до кожного з зобов'язань пропорційно.

СТАТТЯ 6.1.13

(Відносність негрошових зобов'язань)

Стаття 6.1.12 застосовується з певним адаптуванням і до відносності виконання негрошових зобов'язань.

СТАТТЯ 6.1.14

(Звернення за державним дозволом)

У випадку, якщо закон держави потребує отримання державного дозволу, що впливає на дійсність договору або його виконання, і ні цей закон, ні обставини не вказують на інше, то:

(a) якщо лише одна сторона має своє місцезнаходження у цій країні, саме ця сторона повинна вжити заходів, необхідних для отримання такого дозволу;

(b) в будь-якому іншому випадку сторона, чие виконання вимагає дозволу, повинна вжити необхідні заходи.

СТАТТЯ 6.1.15

(Процедура звернення за дозволом)

(1) Сторона, яка зобов'язана вжити заходів, спрямованих на отримання дозволу, повинна зробити це без невиправданої затримки і повинна нести всі пов'язані з цим витрати.

(2) Ця сторона повинна у відповідному випадку повідомити іншу сторону про видачу чи відмову у видачі дозволу без невиправданої затримки.

СТАТТЯ 6.1.16

(Дозвіл не виданий, але у його видачі не відмовлено)

(1) Якщо, незважаючи на те, що відповідальною стороною було вжито всіх необхідних заходів, дозвіл не був отриманий, і одночасно не було відмовлено в його видачі протягом домовленого строку, чи такий строк не був погоджений,

то протягом розумного строку після укладення договору будь-яка сторона вправі зупинити дію договору.

(2) Коли дозвіл зачіпає тільки деякі умови договору, частина (1) не застосовується, якщо з урахуванням обставин видається розумним залишити в силі іншу частину договору, навіть якщо було відмовлено в дозволі.

СТАТТЯ 6.1.17

(Відмова у наданні дозволу)

(1) Відмова у наданні дозволу, яка стосується дійсності договору, призводить до нікчемності цього договору. В разі, якщо відмова впливає тільки на деякі умови договору, то лише ці умови є нікчемними, якщо з огляду на обставини є доцільним зберегти в силі іншу частину договору.

(2) В разі, якщо відмова у наданні дозволу призводить до неможливості виконання договору в цілому або частково, мають застосовуватись норми про невиконання.

РОЗДІЛ 2: УСКЛАДНЕННЯ

СТАТТЯ 6.2.1

(Дотримання договірних зобов'язань)

Якщо виконання договірних зобов'язань стає більш обтяжливим для однієї зі сторін, така сторона, незважаючи на це, зобов'язана виконати свої обов'язки за договором з дотриманням наступних положень про ускладнення.

СТАТТЯ 6.2.2

(Визначення ускладнення)

Ускладнення має місце тоді, коли виникають події, які істотно змінюють рівновагу договірних зобов'язань або у зв'язку зі зростанням вартості виконання, або у зв'язку зі зменшенням цінності виконання, яке отримує сторона, а також:

- a) події, що виникають чи стають відомими стороні, яка опинилась у невігідному становищі, після укладення договору;
- b) події, які до укладення договору не могли бути розумно враховані стороною, що опинилась у в невігідному становищі;
- c) події поза контролем сторони, що опинилась у невігідному становищі; та
- d) якщо ризик настання таких подій не припускався стороною, що опинилась у невігідному становищі.

СТАТТЯ 6.2.3

(Наслідки ускладнення)

(1) У випадку ускладнення сторона, яка опинилась у невігідному становищі, має право звернутися з проханням про проведення переговорів щодо перегляду договору. Звернення має бути зроблено без невиправданої затримки і повинно містити обґрунтування, на яких воно базується.

(2) Звернення щодо проведення переговорів про перегляд договору не дає саме по собі права стороні, що опинилась у невігідному становищі, притримати виконання.

(3) У разі недосягнення згоди в розумний строк кожна зі сторін може звернутися до суду.

(4) Якщо суд встановить наявність ускладнення, то він може, якщо вважатиме це за розумне:

- а) припинити дію договору від певної дати та на певних умовах, або
- б) змінити договір з метою встановлення рівноваги.

ГЛАВА 7 – НЕВИКОНАННЯ

РОЗДІЛ 1: ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО НЕВИКОНАННЯ

СТАТТЯ 7.1.1

(Визначення невиконання)

Невиконання – це неспроможність сторони виконати будь-яке з її зобов'язань відповідно до договору, включаючи неналежне виконання чи виконання з запізненням.

СТАТТЯ 7.1.2

(Втручання з боку іншої сторони)

Сторона не може посылатись на невиконання з боку іншої сторони, якщо таке невиконання було спричинене діями чи бездіяльністю першої сторони, іншою подією, у зв'язку з якою перша сторона несе ризик.

СТАТТЯ 7.1.3

(Притримання виконання)

(1) Якщо сторони повинні виконати свої зобов'язання одночасно, кожна зі сторін може притримати виконання доти, доки інша сторона не запропонує своє виконання.

(2) Якщо сторони повинні виконати свої зобов'язання послідовно, сторона, яка повинна виконати своє зобов'язання пізніше, може притримати своє виконання доти, доки перша сторона не виконає своє зобов'язання.

СТАТТЯ 7.1.4

(Виправлення стороною, яка не виконала зобов'язання)

(1) Сторона, яка не виконала зобов'язання, може за власні кошти виправити будь-яке невиконання за умови, що така сторона:

- а) без невикористаної затримки повідомить про можливий спосіб і час виправлення;
- б) виправлення є прийнятним за даних обставин;
- в) постраждала сторона не має жодного законного інтересу для відмови від виправлення; та
- г) виправлення здійснюється негайно.

(2) Повідомлення про розірвання договору не скасовує право на виправлення.

(3) Після належного повідомлення про виправлення права постраждалої сторони, які несумісні з виконанням обов'язків іншою стороною, зупиняються, поки не спливе строк на таке виправлення.

(4) Постраждала сторона може притримати виконання доти, доки не буде виконано виправлення.

(5) Незважаючи на виправлення, постраждала сторона зберігає право вимагати відшкодування збитків за затримку, так само як і за будь-яку іншу шкоду, завдану або не відвернену в процесі виправлення.

СТАТТЯ 7.1.5

(Додатковий час для виконання)

(1) У випадку невиконання постраждала сторона може надати іншій стороні додатковий час для виконання, направивши їй повідомлення про це.

(2) Протягом додаткового часу для виконання постраждала сторона може притримати виконання своїх зустрічних зобов'язань та вимагати відшкодування збитків, але не може застосовувати ніякі інші засоби правового захисту. Якщо вона отримує повідомлення від іншої сторони про те, що остання не виконає зобов'язання у встановлені строки, або якщо належного виконання після спливу строку не було здійснено, постраждала сторона може застосувати будь-які засоби правового захисту, передбачені цією Главою.

(3) Якщо у випадку прострочення виконання зобов'язання, яке не є суттєвим, постраждала сторона повідомила про надання для здійснення виконання додаткового строку розумної тривалості, договір може бути нею розірвано лише після закінчення такого строку. Якщо тривалість наданого додаткового часу не є розумною, то вона продовжується до розумних строків. Постраждала сторона може у повідомленні передбачити, що у випадку нездійснення виконання іншою стороною протягом строку, вказаного у повідомленні, договір буде автоматично розірвано.

(4) Частина (3) не застосовується у випадку, якщо зобов'язання, що не було виконане, є лише незначною частиною договірного зобов'язання сторони, яка не виконала своїх зобов'язань.

СТАТТЯ 7.1.6

(Застереження про звільнення від відповідальності)

Застереження, яке обмежує чи виключає відповідальність однієї зі сторін за невиконання, або яке дозволяє одній зі сторін здійснити виконання в суттєво відмінний спосіб від того, який інша сторона розумно очікує, не може застосовуватися, якщо воно є значною мірою несправедливим, зважаючи на мету договору.

СТАТТЯ 7.1.7

(Форс-мажор)

(1) Невиконання стороною договору має виправдання, якщо ця сторона доведе, що таке невиконання було викликано перешкодою, яка виникла з причин, що не залежали від її волі, і що нерозумно очікувати від неї прийняття до уваги перешкоди під час укладення договору або ж уникнення чи подолання цієї перешкоди або її наслідків.

(2) Якщо перешкода є тимчасовою, сторона звільняється від відповідальності на період часу, який вважається розумним, беручи до уваги вплив перешкоди на виконання договору.

(3) Сторона, яка не може виконати договір, повинна повідомити іншу сторону про перешкоду та про її вплив на здатність першої сторони виконати договір.

Якщо повідомлення не отримане іншою стороною протягом розумного строку після того, як про перешкоду дізналася або повинна була дізнатися сторона, яка не виконала зобов'язання, остання несе відповідальність за збитки, що стали наслідком неотримання такого повідомлення.

(4) Положення даної статті не позбавляють сторону можливості використати право розірвати договір, або притримати виконання, або вимагати виплати процентів з несплачених грошей.

РОЗДІЛ 2: ПРАВО НА ВИКОНАННЯ

СТАТТЯ 7.2.1

(Виконання грошового зобов'язання)

Якщо сторона, яка зобов'язана сплатити гроші, не виконує цього, інша сторона може вимагати оплати.

СТАТТЯ 7.2.2

(Виконання негрошового зобов'язання)

Якщо сторона, яка має зобов'язання інше, ніж виплата грошей, не виконує його, інша сторона може вимагати виконання зобов'язання, крім випадків, коли:

- (а) виконання є неможливим юридично або фактично;
- (б) виконання або – у відповідних випадках – примусове виконання є нерозумно обтяжливим чи дорогим;
- (с) сторона, яка має право на виконання, може розумно отримати виконання з інших джерел;
- (d) виконання має виключно особистий характер; або
- (е) сторона, яка має право на виконання, не вимагає його протягом розумного строку після того, як вона дізналася чи могла дізнатися про невиконання.

СТАТТЯ 7.2.3

(Виправлення та заміна неякісного виконання)

Право на виконання включає в себе у відповідних випадках право вимагати усунення недоліків, заміни або іншого виправлення неналежного виконання. Відповідно застосовуються положення статей 7.2.1 та 7.2.2.

СТАТТЯ 7.2.4

(Судовий штраф)

(1) Якщо суд наказує стороні виконати умови договору, він може також приписати їй сплатити штраф у разі невиконання.

(2) Штраф має бути сплачений постраждалій стороні, якщо тільки імперативні норми права країни суду не встановлюють іншого. Сплата штрафу постраждалій стороні не виключає вимог про відшкодування збитків.

СТАТТЯ 7.2.5

(Зміна засобу правового захисту)

(1) Постраждала сторона, яка вимагала виконання негрошового зобов'язання та не отримала такого виконання протягом визначеного строку або, в іншому випадку, протягом розумного строку, може застосувати будь-які інші засоби правового захисту.

(2) Якщо рішення суду про виконання негрошового зобов'язання не може бути примусово виконано, постраждала сторона може застосувати будь-який інший засіб правового захисту.

РОЗДІЛ 3: РОЗІРВАННЯ

СТАТТЯ 7.3.1

(Право на розірвання договору)

(1) Сторона може розірвати договір, якщо невиконання іншою стороною зобов'язання за договором є достатнім для того, щоб вважатись істотним невиконанням.

(2) При визначенні того, чи невиконання зобов'язання є достатнім, щоб вважатись істотним невиконанням, необхідно, зокрема, встановити, чи:

(а) невиконання суттєво позбавляє постраждалу сторону того, на що вона мала право сподіватись відповідно до договору, якщо вона при цьому не передбачала і не могла розумно передбачити такого результату;

(б) суворе дотримання невиконаного зобов'язання є істотним для даного договору;

(с) невиконання є умисним або вчиненим через самовпевненість;

(д) невиконання дає постраждалій стороні підстави вважати, що вона не може сподіватись на майбутнє виконання іншою стороною своїх зобов'язань;

(е) у випадку розірвання договору стороні, яка не виконала зобов'язання, буде завдано непропорційних збитків, пов'язаних із виконанням нею зобов'язань чи підготовкою їхнього виконання.

(3) У випадку прострочення постраждала сторона також може розірвати договір, якщо інша сторона не виконає зобов'язання до спливу строків, передбачених статтею 7.1.5.

СТАТТЯ 7.3.2

(Повідомлення про розірвання)

(1) Право сторони на розірвання договору здійснюється повідомленням іншої сторони.

(2) Якщо виконання було запропоновано із запізненням чи іншим чином не відповідає договору, постраждала сторона втратить своє право на розірвання договору, якщо вона не повідомить іншу сторону в розумний строк після того, як вона дізналась чи повинна була дізнатись про таку пропозицію чи про невідповідне виконання.

СТАТТЯ 7.3.3

(Очікуване невиконання)

Якщо на дату виконання однієї зі сторін очевидно, що матиме місце істотне невиконання з боку цієї сторони, інша сторона може розірвати договір.

СТАТТЯ 7.3.4

(Належне запевнення у належному виконанні)

Сторона, яка має підстави вважати, що інша сторона допустить істотне невиконання, може вимагати належного запевнення у належному виконанні і тим

часом притримати своє виконання. Якщо таке запевнення не надано протягом розумного строку, сторона, яка вимагає такого запевнення, може розірвати договір.

СТАТТЯ 7.3.5

(Загальні наслідки розірвання)

(1) Розірвання договору звільняє обидві сторони від обов'язку здійснювати та приймати майбутнє виконання.

(2) Розірвання не скасовує право вимагати відшкодування збитків, завданих невиконанням.

(3) Розірвання не впливає на положення договору про врегулювання спорів або на інші умови договору, які повинні діяти й після розірвання.

СТАТТЯ 7.3.6

(Реституція щодо договорів, які виконуються одноразово)

(1) У випадку розірвання договору, який виконується одноразово, кожна сторона може вимагати повернення усього наданого за договором, якщо при цьому сторона, у свою чергу, поверне все, що вона отримала за договором.

(2) Якщо повернення наданого в натурі неможливе або недоцільне, там, де це розумно, повинна бути здійснена грошова виплата.

(3) Одержувач виконання може не здійснювати грошову виплату, якщо неможливість повернення наданого в натурі спричинена іншою стороною.

(4) За витрати, які розумно були потрібні для збереження і підтримання одержаного виконання, може вимагатися компенсація.

СТАТТЯ 7.3.7

(Реституція щодо довгострокових договорів)

(1) У разі розірвання довгострокового договору повернення наданого може вимагатися лише за період після того, як розірвання договору набуло чинності, за умови, що такий договір є подільним.

(2) У разі можливості вчинення реституції застосовуються положення статті 7.3.6.

РОЗДІЛ 4: ЗБИТКИ

СТАТТЯ 7.4.1

(Право на відшкодування)

Будь-яке невиконання договору надає постраждалій стороні право на відшкодування збитків, окремо або у поєднанні з іншими засобами правового захисту, якщо тільки таке невиконання умов договору не визнається поважним згідно з даними Принципами.

СТАТТЯ 7.4.2

(Повна компенсація)

(1) Постраждала сторона має право на повну компенсацію шкоди, якої вона зазнала в результаті невиконання договору. Така шкода містить будь-які понесені нею втрати чи упущену вигоду, враховуючи будь-яку користь, яку постраждала сторона могла отримати в результаті того, що вона уникла розтрат або шкоди.

(2) Така шкода може бути немайнова і включати, наприклад, фізичний біль чи душевні страждання.

СТАТТЯ 7.4.3

(Достовірність шкоди)

(1) Компенсація підлягає виплаті лише у випадку шкоди, включаючи майбутню шкоду, що встановлюється з розумним ступенем достовірності.

(2) Компенсація може підлягати виплаті пропорційно до ймовірності настання певної події, що мала наслідком втрачену можливість.

(3) Якщо обсяг відшкодування не може бути встановлений з достатнім ступенем достовірності, оцінка шкоди покладається на розсуд суду.

СТАТТЯ 7.4.4

(Передбачуваність шкоди)

Сторона, яка не виконала умов договору, відповідальна лише за шкоду, яку вона передбачила чи могла передбачити в момент укладення договору.

СТАТТЯ 7.4.5

(Підтвердження шкоди у випадку правочину на заміну)

У випадках, де постраждала сторона розірвала договір і вчинила правочин на заміну в межах розумного строку і в розумний спосіб, вона може повернути назад різницю між ціною договору і ціною правочину, що замінив договір, а також відшкодувати збитки за подальшу шкоду.

СТАТТЯ 7.4.6

(Підтвердження шкоди за допомогою поточної ціни)

(1) Якщо постраждала сторона розірвала договір і не вчинила правочин на заміну, але існує поточна ціна на виконання зобов'язання, вказаного в договорі, то можливе відшкодування різниці між договірною ціною та поточною ціною, що існує на час розірвання договору, в той же спосіб, як відшкодовуються збитки за подальшу шкоду.

(2) Поточна ціна – це ціна, яку зазвичай необхідно сплатити за поставлений товар або надані послуги за схожих обставин у місці, де договір повинен був бути виконаний або, якщо в тому місці немає поточної ціни, то за ціною, яка діє в даний момент в іншому подібному місці, на яке розумно посилатись.

СТАТТЯ 7.4.7

(Шкода частково спричинена постраждалою стороною)

У випадку, якщо шкода була завдана частково внаслідок вчинення певних дій постраждалою стороною чи її помилки, або була результатом іншої події, за яку дана сторона несе ризик, обсяг компенсації збитків повинен бути зменшений в межах, у яких дані фактори вплинули на завдання шкоди. При цьому необхідно брати до уваги поведінку кожної зі сторін.

СТАТТЯ 7.4.8

(Зменшення шкоди)

(1) Сторона, що не виконала свого зобов'язання, не несе відповідальності за шкоду, якої зазнала постраждала сторона, в тій мірі, в якій шкода могла би бути зменшена шляхом вжиття останньою розумних заходів.

(2) Постраждала сторона має право на відшкодування будь-яких витрат, виправдано понесених у спробах зменшити шкоду.

СТАТТЯ 7.4.9

(Проценти на несплачену суму грошей)

(1) Якщо сторона не сплачує суму грошей, коли настав час оплати, постраждала сторона має право на проценти за час від моменту, коли повинен був бути здійснений платіж, до моменту фактичної оплати, безвідносно до того, чи повернення платежу мало поважні причини.

(2) Процентна ставка вираховується як середня ставка банківського короткострокового кредитування першокласних позичальників, яка переважно застосовується до валюти платежу в місці оплати, або якщо така процентна ставка не існує в цьому місці, тоді за такою ж процентною ставкою у державі валюти платежу. За відсутності такої ставки в обох місцях процентною ставкою буде відповідна ставка, встановлена правом держави валюти платежу.

(3) Постраждала сторона має право на додаткове відшкодування збитків, якщо несплата призвела до ще більшої шкоди.

СТАТТЯ 7.4.10

(Проценти на збитки)

Якщо сторони не домовились про інше, проценти на збитки, завдані невиконанням негрошових зобов'язань, накопичуються, починаючи з часу невиконання.

СТАТТЯ 7.4.11

(Спосіб грошового відшкодування)

(1) Збитки сплачуються у повному обсязі. Однак вони можуть виплачуватися частинами, якщо це доцільно з огляду на характер шкоди.

(2) Збитки, які виплачуються частинами, можуть бути індексовані.

СТАТТЯ 7.4.12

(Валюта, в якій визначаються збитки)

Збитки визначаються або у валюті, в якій грошове зобов'язання було виражене, або у валюті, в якій було нанесено шкоду, залежно від того, як це буде доцільніше.

СТАТТЯ 7.4.13

(Узгоджена плата за невиконання)

(1) Якщо договором обумовлено, що сторона, яка не виконує договір, сплачує визначену суму постраждалій стороні за таке невиконання, то постраждала сторона має право на таку виплату безвідносно до фактичної шкоди.

(2) Проте, незважаючи на будь-яку угоду про інше, визначена сума може бути зменшена до розумного розміру, коли має місце істотне завищення по відношенню до шкоди, що виникла внаслідок невиконання та інших обставин.

ГЛАВА 8 – ЗАРАХУВАННЯ

СТАТТЯ 8.1

(Умови зарахування)

(1) Якщо дві сторони повинні сплатити одна одній гроші чи виконати інше одnorідне зобов'язання, будь-яка зі сторін («перша сторона») може зарахувати свої

зобов'язання проти зобов'язань свого кредитора («друга сторона»), якщо на момент зарахування:

(а) перша сторона має право виконати своє зобов'язання;

(б) якщо зобов'язання другої сторони є визначеним щодо його існування та суми, і строк його виконання настав.

(2) Якщо зобов'язання обох сторін виникли з одного договору, перша сторона може також зарахувати своє зобов'язання проти зобов'язання другої сторони, яке не є визначеним щодо його існування чи щодо його суми.

СТАТТЯ 8.2

(Зарахування зобов'язань в іноземній валюті)

Коли зобов'язання полягають у сплаті грошових сум в різних валютах, право на зарахування може бути реалізовано, якщо обидві валюти є вільно конвертованими й угодою сторін не передбачено, що перша сторона повинна здійснити платіж тільки у визначеній валюті.

СТАТТЯ 8.3

(Зарахування шляхом повідомлення)

Право зарахування є реалізованим шляхом повідомлення іншої сторони.

СТАТТЯ 8.4

(Зміст повідомлення)

(1) В повідомленні повинні вказуватися зобов'язання, яких воно стосується.

(2) Якщо в повідомленні не вказується зобов'язання, проти якого здійснюється зарахування, друга сторона може протягом розумного строку заявити першій стороні, якого зобов'язання стосується зарахування. Якщо такої заяви не буде зроблено, зарахування буде стосуватися всіх зобов'язань пропорційно.

СТАТТЯ 8.5

(Наслідки зарахування)

(1) Зарахування припиняє зобов'язання.

(2) Якщо суми зобов'язань не однакові, зобов'язання погашаються в межах суми меншого зобов'язання.

(3) Зарахування вступає в силу з моменту повідомлення.

ГЛАВА 9 – ВІДСТУПЛЕННЯ ПРАВ, ПЕРЕВЕДЕННЯ ОБОВ'ЯЗКІВ, ВІДСТУПЛЕННЯ ДОГОВОРІВ

РОЗДІЛ 1: ВІДСТУПЛЕННЯ ПРАВ

СТАТТЯ 9.1.1

(Визначення)

«Відступлення права» означає передання за договором від однієї особи («цедента») іншій особі («цесіонарію»), включаючи передання в порядку забезпечення, права цедента на грошовий платіж або інше виконання від третьої особи («боржника»).

СТАТТЯ 9.1.2

(Винятки)

Цей Розділ не застосовується до передання, що здійснюється за спеціальними нормами регулювання передання:

- (а) документів – таких, як оборотні інструменти, документи, що посвідчують правовий титул, або фінансові інструменти або
- (б) прав у процесі передавання підприємства.

СТАТТЯ 9.1.3

(Можливість відступлення негрошових прав)

Право на отримання негрошового виконання може бути відступлене, тільки якщо таке відступлення не зробить зобов'язання більш обтяжливим.

СТАТТЯ 9.1.4

(Часткове відступлення)

- (1) Право на грошовий платіж може бути відступлене частково.
- (2) Право на інше виконання може бути відступлене частково, якщо відповідне зобов'язання можна розділити та якщо відступлення не зробить зобов'язання більш обтяжливим.

СТАТТЯ 9.1.5

(Майбутні права)

Майбутні права вважаються переданими в момент підписання угоди, яка надає такі права, за умови, що ці права, як тільки вони виникають, можуть бути визначені як такі, що підлягають відступленню.

СТАТТЯ 9.1.6

(Відступлення індивідуально невизначених прав)

Може бути відступлена певна кількість індивідуально невизначених прав, якщо ці права відносяться до таких, що передаються в момент відступлення або при їхньому виникненні.

СТАТТЯ 9.1.7

(Достатність угоди між цедентом та цесіонарієм)

- (1) Право відступається за простою угодою між цедентом і цесіонарієм без повідомлення боржника.
- (2) Згода боржника не вимагається, за винятком зобов'язань особистого характеру.

СТАТТЯ 9.1.8

(Додаткові затрати боржника)

Боржник має право на компенсацію від цедента або цесіонарія будь-яких додаткових затрат, пов'язаних із договором відступлення.

СТАТТЯ 9.1.9

(Застереження щодо заборони відступлення права вимоги)

- (1) Відступлення права вимоги виплати грошової суми є чинним, незважаючи на угоду між кредитором та боржником, що обмежує чи забороняє таке відступлення.

Проте кредитор може нести відповідальність перед боржником за порушення умов договору.

(2) Відступлення права вимоги виконання іншого зобов'язання є нечинним, якщо воно суперечить угоді між кредитором та боржником про обмеження чи заборону відступлення. Однак відступлення є чинним, якщо цесіонарій під час здійснення такого відступлення не знав і не міг знати про угоду. В такому випадку первісний кредитор може нести відповідальність перед боржником за порушення умов договору.

СТАТТЯ 9.1.10

(Повідомлення боржника)

(1) Доки боржник не отримає повідомлення про відступлення чи від цедента, чи від цесіонарія, його зобов'язання припиняється виплатою цеденту.

(2) Після того, як боржник отримує таке повідомлення, його зобов'язання припиняється тільки виплатою цесіонарію.

СТАТТЯ 9.1.11

(Послідовні відступлення)

Якщо одне й те саме право було послідовно відступлено цедентом двом або більше цесіонаріям, боржник зобов'язаний сплатити кошти в тому порядку, який передбачають отримані ним повідомлення.

СТАТТЯ 9.1.12

(Належні докази відступлення)

(1) Якщо повідомлення про відступлення права вимоги робиться цесіонарієм, боржник може вимагати від нього протягом розумного часу надати належні докази того, що відступлення відбулося.

(2) Доки належні докази не будуть надані, боржник може притримати виплату.

(3) Доки належні докази не надані, повідомлення є нечинним.

(4) Належні докази включають у себе будь-який письмовий документ від цедента, в якому зазначено, що відступлення відбулося, але не обмежуються цим.

СТАТТЯ 9.1.13

(Заперечення та право зарахування)

(1) Боржник може висунути проти цесіонарія такі ж заперечення на свій захист, які б він міг висунути проти цедента.

(2) Боржник може здійснити по відношенню до цесіонарія будь-які права зарахування, які у нього були по відношенню до цедента до того моменту, коли було отримано повідомлення про відступлення.

СТАТТЯ 9.1.14

(Права, що стосуються відступленого права)

Відступлення права передбачає, що до цесіонарія переходять:

(а) всі права цедента щодо виплати чи іншого виконання за договором по відношенню до відступленого права та

(б) всі права, які забезпечують виконання відступленого права.

СТАТТЯ 9.1.15

(Зобов'язання цедента)

Цедент є відповідальним перед цесіонарієм, крім випадку, коли цесіонарію були розкриті інші дані, за те, що:

(a) відступлене право існує на момент відступлення, якщо тільки це не є майбутнє право;

(b) цедент має право здійснити відступлення;

(c) право не відступалося раніше іншому цесіонарію, і воно не обтяжене будь-яким правом або вимогою третьої особи;

(d) у боржника немає будь-яких заперечень на свій захист проти права вимоги;

(e) ні боржник, ні цедент не давали повідомлення про зарахування, що стосувалося б права, яке відступається, і не нададуть такого повідомлення;

(f) цедент відшкодує цесіонарію будь-яку виплату, отриману від боржника до того, як було надано повідомлення про відступлення.

РОЗДІЛ 2: ПЕРЕВЕДЕННЯ ОBOB'ЯЗКІВ

СТАТТЯ 9.2.1

(Способи переведення)

Обов'язок сплатити кошти або здійснити інше виконання може бути переведено від однієї особи (первісний боржник) до іншої особи (новий боржник):

(a) шляхом укладення угоди між первісним і новим боржником відповідно до статті 9.2.3 або

(b) шляхом укладення угоди між кредитором і новим боржником, за якою новий боржник бере на себе виконання зобов'язання.

СТАТТЯ 9.2.2

(Виняток)

Положення цього Розділу не застосовуються до переведення обов'язків, що регулюються спеціальними нормами, які встановлюють порядок передавання підприємства.

СТАТТЯ 9.2.3

(Вимога згоди кредитора на переведення)

Переведення шляхом укладення угоди між первісним і новим боржником потребує згоди кредитора.

СТАТТЯ 9.2.4

(Попередня згода кредитора)

(1) Кредитор може надати згоду заздалегідь.

(2) Якщо кредитор надав згоду заздалегідь, переведення обов'язку стає чинним, коли кредитор отримує повідомлення про переведення або коли кредитор визнає факт переведення.

СТАТТЯ 9.2.5

(Визнання первісного боржника вільним від зобов'язання)

(1) Кредитор може визнати первісного боржника вільним від зобов'язання.

(2) Кредитор може вважати первісного боржника боржником, якщо новий боржник не виконує зобов'язання належним чином.

(3) В інших випадках первісний і новий боржник солідарно відповідальні.

СТАТТЯ 9.2.6

(Виконання третьою особою)

(1) Без згоди кредитора боржник може домовитися з іншою особою, щоб ця особа виконала обов'язок замість нього, крім випадку, коли обов'язок за конкретних обставин має по суті особистий характер.

(2) За кредитором залишається право вимоги по відношенню до боржника.

СТАТТЯ 9.2.7

(Заперечення та право зарахування)

(1) Новий боржник може висувати проти кредитора всі заперечення, які б первісний боржник міг висунути проти кредитора.

(2) Новий боржник може не застосовувати до кредитора будь-яке право зарахування, яке мав первісний боржник стосовно кредитора.

СТАТТЯ 9.2.8

(Права, пов'язані з обов'язком, який переводиться)

(1) З огляду на переведений обов'язок, кредитор може висувати до нового боржника всі свої права на отримання грошового платежу або інше виконання згідно з договором.

(2) Якщо первісний боржник звільнений від зобов'язання за статтею 9.2.5(1), то забезпечення виконання зобов'язання, надане будь-якою особою за винятком нового боржника, перестає існувати, якщо тільки ця особа не погодиться, щоб воно було й надалі доступне для кредитора.

(3) Звільнення первісного боржника також поширюється на будь-яке надане ним кредитору забезпечення щодо виконання зобов'язань, якщо тільки це забезпечення не стосується майна, яке було передано як частина правочину між первісним та новим боржником.

РОЗДІЛ 3: ВІДСТУПЛЕННЯ ДОГОВОРІВ

СТАТТЯ 9.3.1

(Визначення)

«Відступлення договору» означає передавання шляхом домовленості однією особою («цедентом») другій особі («цесіонарію») прав та обов'язків цедента, які впливають з договору з третьою особою («іншою стороною»).

СТАТТЯ 9.3.2

(Виняток)

Цей Розділ не застосовується до відступлення договорів, які укладаються за спеціальними нормами, що регулюють передавання договорів при передаванні підприємства.

СТАТТЯ 9.3.3

(Необхідність згоди іншої сторони)

Для відступлення договору вимагається згода іншої сторони.

СТАТТЯ 9.3.4

(Попередня згода іншої сторони)

- (1) Інша сторона може дати свою згоду заздалегідь.
- (2) Якщо інша сторона дає заздалегідь свою згоду, відступлення договору вступає в силу з моменту, коли інша сторона отримує повідомлення про відступлення або коли інша сторона визнає факт відступлення.

СТАТТЯ 9.3.5

(Звільнення цедента від зобов'язань)

- (1) Інша сторона може звільнити цедента від зобов'язань.
- (2) Інша сторона може також пред'явити вимогу до цедента як до боржника, якщо цесіонарій не виконує зобов'язання належним чином.
- (3) В інших випадках цедент і цесіонарій несуть солідарну відповідальність.

СТАТТЯ 9.3.6

(Заперечення і права зарахування)

- (1) В тому випадку, коли відступлення договору включає відступлення прав, відповідно застосовується стаття 9.1.13.
- (2) Якщо відступлення договору включає переведення обов'язків, відповідно застосовується стаття 9.2.7.

СТАТТЯ 9.3.7

(Права, що передаються з договором)

- (1) У тому обсязі, в якому відступлення включає відступлення прав, відповідно застосовується стаття 9.1.14.
- (2) У тому обсязі, в якому відступлення договору включає переведення обов'язків, відповідно застосовується стаття 9.2.8.

ГЛАВА 10 – СТРОКИ ПОЗОВНОЇ ДАВНОСТІ

СТАТТЯ 10.1

(Сфера застосування даної Глави)

- (1) Здійснення прав, що регулюються цими Принципами, припиняється зі спливом строку, який називається «строком позовної давності», відповідно до норм цієї Глави.
- (2) Ця Глава не регулює строки, протягом яких одна сторона зобов'язана, в якості умови для набуття чи здійснення прав, згідно з цими Принципами, направити повідомлення іншій стороні чи вчинити будь-яку іншу дію, ніж звернення до суду.

СТАТТЯ 10.2

(Строки позовної давності)

- (1) Загальний строк позовної давності складає три роки і починає спливати з дня наступного за днем, коли кредитор дізнався або повинен був дізнатися про факти, внаслідок яких його право може бути здійснене.

(2) В будь-якому випадку максимальний строк позовної давності складає десять років, починаючи з дня наступного за днем, коли право може бути здійснене.

СТАТТЯ 10.3

(Зміна строків позовної давності сторонами)

- (1) Сторони можуть змінити строки позовної давності.
- (2) Тим не менше сторони не можуть:
  - (a) зменшити загальний строк позовної давності до меншого, ніж один рік;
  - (b) зменшити максимальний строк позовної давності до меншого, ніж чотири роки;
  - (c) збільшити максимальний строк позовної давності до більшого, ніж п'ятнадцять років.

СТАТТЯ 10.4

(Встановлення нового строку позовної давності визнанням)

- 1) Якщо боржник визнає права кредитора до спливу загального строку позовної давності, новий загальний строк позовної давності починає спливати з дня, наступного за днем визнання.
- (2) Максимальний строк позовної давності не починає перебіг знову, але може бути продовжений початком спливу нового загального строку позовної давності згідно зі статтею 10.2(1).

СТАТТЯ 10.5

(Призупинення строку позовної давності судовим провадженням)

- (1) Перебіг строку позовної давності призупиняється:
  - (a) коли кредитор вчиняє будь-яку дію для початку судового провадження або в рамках вже існуючого судового розгляду, що визнається правом країни місцезнаходження суду, як висування кредитором свого права вимоги до боржника;
  - (b) у випадку неплатоспроможності боржника, коли кредитор заявив свої права в межах судового розгляду у зв'язку з неплатоспроможністю, або
  - (c) у випадку судового провадження, пов'язаного із ліквідацією юридичної особи, що є боржником, якщо кредитор заявив свої права під час процедури ліквідації.
- (2) Позовна давність призупиняється до моменту винесення остаточного рішення або до припинення розгляду іншим чином.

СТАТТЯ 10.6

(Призупинення строків позовної давності арбітражним розглядом)

- (1) Перебіг строку позовної давності призупиняється, коли кредитор вчиняє будь-яку дію для початку арбітражного розгляду або в межах вже існуючого арбітражного розгляду, яка за правом, що регулює діяльність арбітражного трибуналу визнається висуванням кредитором свого права вимоги до боржника. У випадку відсутності регламенту діяльності арбітражного трибуналу чи положень, що встановлюють точну дату початку арбітражного розгляду, він вважається початим в день, коли вимогу про винесення рішення з приводу оспорюваного права отримано боржником.
- (2) Позовна давність призупиняється до моменту винесення остаточного рішення або до припинення розгляду іншим чином.

СТАТТЯ 10.7

(Альтернативне вирішення спорів)

Положення статей 10.5 і 10.6 застосовуються з відповідними змінами до інших процедур, коли сторони звертаються до третьої особи з проханням посприяти їм у спробі досягнення дружнього врегулювання спору.

СТАТТЯ 10.8

(Призупинення строку позовної давності у випадках форс-мажору, смерті або недієздатності)

(1) Якщо призупиненню перебігу строку позовної давності згідно з попередніми статтями кредитору перешкождали обставини, що перебували поза його контролем і яких він не міг ні уникнути, ні перебороти, загальний строк позовної давності призупиняється так, щоб він спливав не раніше одного року після припинення існування відповідної перешкоди.

(2) Якщо перешкода полягає в недієздатності чи смерті кредитора чи боржника, строк призупиняється, коли представник недієздатної сторони, або померлого, або майна такої особи був призначений, або у володіння правами відповідної сторони вступив правонаступник. Відповідно застосовується додатковий річний період, встановлений у частині (1).

СТАТТЯ 10.9

(Наслідки спливу строку позовної давності)

(1) Сплив строку позовної давності не позбавляє права.

(2) Для того, щоб сплив строку позовної давності мав наслідки, боржник повинен використати його як заперечення на свій захист.

(3) Право все ще може бути підставою для захисту, навіть якщо сплив строку позовної давності щодо такого права був заявлений.

СТАТТЯ 10.10

(Право на зарахування)

Кредитор може використати право на зарахування до того моменту, поки боржник не заявить про сплив строку позовної давності.

СТАТТЯ 10.11

(Реституція)

У тих випадках, коли відбулося виконання з метою звільнення від зобов'язання, права на реституцію лише через сплив строків позовної давності не виникає.

ГЛАВА 11 – МНОЖИННІСТЬ БОРЖНИКІВ ТА КРЕДИТОРІВ

РОЗДІЛ 1: МНОЖИННІСТЬ БОРЖНИКІВ

СТАТТЯ 11.1.1

(Визначення)

Якщо кілька боржників мають те саме зобов'язання перед кредитором, то:

(а) зобов'язання є солідарними, коли кожен боржник несе тягар всього зобов'язання;

(b) зобов'язання є роздільними, коли кожен боржник відповідає тільки за свою частку.

СТАТТЯ 11.1.2

(Презумпція солідарного зобов'язання)

Якщо кілька боржників мають те ж саме зобов'язання перед кредитором, презюмується, що вони солідарно зобов'язані, якщо тільки обставини не вказують на інше.

СТАТТЯ 11.1.3

(Права кредитора щодо солідарних боржників)

Якщо боржники солідарно зобов'язані, кредитор має право вимагати виконання від будь-кого з них, допоки не отримає виконання в повному обсязі.

СТАТТЯ 11.1.4

(Можливість заперечення і право зарахування)

Солідарний боржник, якому кредитор заявив вимогу, може висунути на свій захист усі заперечення і права зарахування, які він має особисто або ж спільно з усіма співборжниками, але не може висувати заперечення чи права зарахування, які є особистими для одного чи кількох інших співборжників.

СТАТТЯ 11.1.5

(Наслідки виконання чи зарахування)

Виконання або зарахування солідарного боржника або ж зарахування з боку кредитора стосовно одного солідарного боржника звільняє інших боржників перед кредитором в обсязі вчиненого виконання чи зарахування.

СТАТТЯ 11.1.6

(Наслідки звільнення чи дружнього врегулювання)

(1) Звільнення від виконання одного солідарного боржника або ж дружнє врегулювання з одним солідарним боржником звільняє всіх інших боржників у частці звільненого боржника чи боржника, з яким врегульовано спір, якщо тільки обставини не вказують на інше.

(2) Коли інші боржники звільнені від частки звільненого боржника, вони більше не можуть мати регресних вимог до звільненого боржника згідно зі статтею 11.1.10.

СТАТТЯ 11.1.7

(Наслідки спливу або призупинення строків позовної давності)

(1) Сплив строків позовної давності прав кредитора стосовно одного солідарного боржника не впливає на:

- (a) зобов'язання інших солідарних боржників перед кредитором; або
- (b) права регресу між солідарними боржниками згідно зі статтею 11.1.10.

(2) Якщо кредитор ініціює судове провадження відповідно до статей 10.5, 10.6 чи 10.7 проти одного із солідарних боржників, перебіг строків позовної давності призупиняється також і щодо інших солідарних боржників.

СТАТТЯ 11.1.8

(Наслідки судового рішення)

(1) Рішення суду щодо відповідальності одного солідарного боржника перед кредитором не впливає на:

- (a) зобов'язання інших солідарних боржників перед кредитором; або
- (b) права регресу між солідарними боржниками згідно зі статтею 11.1.10.

(2) Проте солідарні боржники можуть посилалися на таке рішення, крім випадку, коли воно ґрунтується на підставах, що стосуються особисто боржника. У такому випадку це відповідним чином впливає на право регресу між солідарними боржниками, передбачене статтею 11.1.10.

СТАТТЯ 11.1.9

(Розподілення між солідарними боржниками)

Між собою солідарні боржники зобов'язані у рівних частках, якщо тільки обставини не вказують на інше.

СТАТТЯ 11.1.10

(Міра регресної вимоги)

Солідарний боржник, який виконав зобов'язання у більшій мірі, ніж його частка, може вимагати повернення надлишку від будь-кого з інших боржників у тому обсязі, у якому не виконані частки інших боржників.

СТАТТЯ 11.1.11

(Права кредитора)

(1) Для того, щоб покрити надлишок за рахунок усіх або будь-якого з решти боржників у межах їхньої невиконаної частки, солідарний боржник, встановлений у статті 11.1.10, може здійснити також всі права кредитора, включаючи права по забезпеченню виконання зобов'язання.

(2) Кредитор, що не отримав виконання у повному обсязі, зберігає свої права щодо співборжників у межах невиконаної частини і має перевагу над співборжниками, які висувають регресні вимоги.

СТАТТЯ 11.1.12

(Заперечення проти регресних вимог)

Солідарний боржник, проти якого направлена вимога співборжника, що виконав зобов'язання:

- (a) може висунути будь-які загальноприйнятні заперечення на свій захист і права зарахування, які міг би висунути співборжник проти кредитора;
- (b) може висунути заперечення на свій захист, які мають особистий характер;
- (c) може висунути заперечення на свій захист і права зарахування, які мають особистий характер, до одного чи кількох інших співборжників.

СТАТТЯ 11.1.13

(Неможливість відшкодування)

Якщо солідарний боржник, який виконав своє зобов'язання у більшій мірі, ніж його частка, не в змозі, безвідносно до факту вжиття всіх розумних зусиль, покрити відшкодування від інших солідарних боржників, частки інших, включаючи того, хто вже виконав свою, пропорційно збільшуються.

РОЗДІЛ 2: МНОЖИННІСТЬ КРЕДИТОРІВ

СТАТТЯ 11.2.1

(Визначення)

Якщо кілька кредиторів можуть вимагати виконання того ж самого зобов'язання від боржника, то:

- (а) вимоги є роздільними, якщо кожен кредитор може вимагати лише частку;
- (б) вимоги є солідарними, якщо кожен кредитор може вимагати виконання всього зобов'язання;
- (с) вимога є об'єднаною, якщо всі кредитори повинні вимагати виконання разом.

СТАТТЯ 11.2.2

(Наслідки солідарних вимог)

Виконання, вчинене у повному обсязі на користь одного солідарного кредитора, звільняє боржника від зобов'язання перед іншими кредиторами.

СТАТТЯ 11.2.3

(Можливість заперечення проти вимог солідарних кредиторів)

(1) Боржник може висувати проти когось із солідарних кредиторів всі заперечення на свій захист і права зарахування, які є особистими у відносинах із цим кредитором, або ж ті, які він може висунути супроти всіх співкредиторів, але не може висувати заперечення і права зарахування, які є особистими у відносинах із одним чи кількома іншими співкредиторами.

(2) Положення статей 11.1.5, 11.1.6, 11.1.7 і 11.1.8 з відповідним адаптуванням застосовуються до солідарних вимог.

СТАТТЯ 11.2.4

(Розподілення між солідарними кредиторами)

(1) Між собою солідарні кредитори мають право на рівні частки, якщо тільки обставини не вказують на інше.

(2) Якщо кредитор отримав понад свою частку, тоді з його частки передається надлишок іншим кредиторам у межах належних їм часток.